Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Ondermijning
DG Ondermijning

Datum
4 november 2022

Ons kenmerk
4278883

bijlage

Moties, toezeggingen & wetgevingsoverzicht

Bijlage nummer	3
Horend bij	Najaarsbrief georganiseerde, ondermijnende criminaliteit

Inhoudsopgave

1. Moties, toezeggingen en overig

A. Registratieplicht huurmotorvoertuigen – toezegging uit brief van 4 juli jl. over de aanpak gebruik huurauto's voor criminele doeleinden (Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 29 911, nr. 357)
B. De terbeschikkingstelling aan het onderwijs maatregel – toezegging uit Commissiedebat georganiseerde criminaliteit, ondermijning en criminaliteitsbestrijding van 15 juni jl.
C. Voortgang aanpak Outlaw Motorcycle Gangs
D. Motie van de leden Kuik en Michon-Derkzen voor het geven van een impuls aan slimme beveiligingsoplossingen in het buitengebied (Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 35 925, nr. 76)
E. Motie Michon-Derkzen/Mutluer over een gezamenlijke agenda van NSOC en de RIECs
F. onderwerp intragemeentelijke informatiedeling bij aanpak ondermijning – toezegging uit brief 13 juli jl.
G. Motie van der Graaf over de Bibob-vragenformulieren overzichtelijker, concreter en doeltreffender vormgegeven
H. Vier moties over afpakken van crimineel vermogen
I. Anoniem melden door notarissen – toezegging uit Commissiedebat juridische beroepsgroepen van 6 oktober jl.

2. Wetgevingsoverzicht

1. Moties, toezeggingen en overig

A. Registratieplicht huurmotorvoertuigen

In mijn brief van 4 juli jl. over de aanpak gebruik huurauto's voor criminele doeleinden, heb ik toegezegd om hier in de najaarsbrief over de aanpak van georganiseerde criminaliteit een update over te geven. Die toezegging doe ik bij deze gestand. De nadere verkenning van een registratieplicht voor huurders en bestuurders van huurmotorvoertuigen is gestart. De eerste gesprekken met diverse belanghebbende partijen – onder andere BOVAG en verschillende deelautobedrijven – zijn gevoerd. Naast de verdiepingsslag ten aanzien van een registratieplicht wordt ook gekeken naar mogelijke andere oplossingsrichtingen

voor hetzelfde doel: crimineel gebruik van huurmotorvoertuigen tegengaan. Parallel wordt een onderzoek naar de aanpak van criminaliteit in de autoverhuurbranche in een aantal EU-lidstaten uitgevoerd. Dit onderzoek wordt eind februari 2023 opgeleverd.

B. De terbeschikkingstelling aan het onderwijs maatregel

In het Commissiedebat georganiseerde criminaliteit, ondermijning en criminaliteitsbestrijding van 15 juni jl. verzocht het lid Mutluer (PvdA) mij de terbeschikkingstelling aan het onderwijs maatregel (hierna tbo-maatregel) te heroverwegen en uw Kamer hier na de zomer over te informeren.

De tbo-maatregel vindt haar oorsprong in de motie van het lid Marcouch c.s. van 30 november 2010 en is neergelegd in het wetsvoorstel "Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met de invoering van de maatregel terbeschikkingstelling aan onderwijs (tbo-maatregel)" uit 2014.[1, 2] De tbo-maatregel, zoals toegelicht in het wetsvoorstel uit 2014, verplicht veroordeelden tot het volgen van onderwijs met vervangende jeugddetentie als stok achter de deur. De maatregel kan worden opgelegd aan jongeren en jongvolwassenen van 12 tot 23 jaar op wie het jeugdstrafrecht wordt toegepast. Tbo richt zich met name op jongeren en jongvolwassenen die (herhaaldelijk) een strafbaar feit hebben gepleegd en geen startkwalificatie hebben, bij wie tevens de verwachting is dat zij met (enige) dwang te motiveren zijn aan een bij hen passende vorm van onderwijs deel te nemen.

Het onderwijs speelt een belangrijke rol bij criminaliteitspreventie. Daarom investeert het kabinet fors in beleid op het snijvlak van preventie en onderwijs. Er wordt uitvoering gegeven aan een brede preventieaanpak (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit[3] waardoor geselecteerde gemeenten de mogelijkheid krijgen om effectief bewezen (gedrags)interventies zoals 'Alleen jij bepaalt wie je bent' (AJB)[4] in kwetsbare wijken toe te passen. Tevens wordt er nader invulling gegeven aan het programma Vrijheidsbeneming Op Maat (VOM) dat in de zomer van 2019 is gestart. Passend onderwijs en arbeidstoeleiding nemen binnen VOM een prominente plek in. De ministeries van OCW en VWS werken aan een aangescherpte verzuimaanpak gericht op het verlagen van het aantal onnodig thuiszitters. Door het verbeteren van de verzuimregistratie worden patronen eerder zichtbaar en kan er tijdig worden ingegrepen. Met deze inzet verwacht het kabinet jeugdcriminaliteit en recidive te voorkomen door mogelijkheden te creëren voor jongeren om aansluiting te vinden bij de samenleving en daarin een volwaardige rol te vervullen.

---

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2010-2011, 32 500 VI, nr. 63.

[2] Staatscourant 2018 nr. 8959, gedateerd 16 februari 2018. Tekst zoals toegezonden aan de Raad van State.

[3] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 28741, nr. 86.

[4] Alleen jij bepaalt wie je bent is een effectief bewezen, door het NJI erkende, gedragsinterventie die zich ten doel stelt om de ontwikkeling van delinquent en/of overlastgevend gedrag bij jongeren tussen 12 en 18 jaar te voorkomen. Via sportclinics op school worden jongeren gestimuleerd om deel te nemen aan een gestructureerde vrijetijdsbesteding bij geselecteerde sportverenigingen. Uit onderzoek van de Universiteit van Amsterdam (UvA) blijkt dat deelnemers van AJB tot twee keer minder vaak in contact komen met de politie en tot drie keer minder vaak veroordeeld worden voor een misdrijf dan jongeren uit een controlegroep. AJB is tot nu toe ingezet in 31 gemeenten.

Met inachtneming van de inzet van het kabinet op criminaliteitspreventie heb ik naar aanleiding van het Commissiedebat van 15 juni jl. het voorstel tot invoering van de tbo-maatregel nog eens bekeken. Het wetsvoorstel is destijds ter consultatie voorgelegd aan diverse adviesorganen, waaronder de Raad voor de rechtspraak, de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming, de Onderwijsraad en de Afdeling advisering van de Raad van State.[5] De adviezen waren overwegend kritisch. Zo werd naar voren gebracht dat het niet duidelijk is wat de toegevoegde waarde is van de tbo-maatregel ten opzichte van reeds bestaande mogelijkheden om jongeren tot 23 jaar te verplichten onderwijs te volgen. Tevens werd het onwenselijk geacht dat het onderwijs mede-uitvoerder wordt van een strafrechtelijke sanctie als de tbo-maatregel. Bovendien werden er vraagtekens gezet bij de effectiviteit en de uitvoerbaarheid van de tbo-maatregel. In 2017 is daarom besloten het wetsvoorstel niet verder in procedure te brengen. Om te inventariseren of er vandaag de dag draagvlak is voor een tbo-maatregel heb ik overleg gevoerd met het ministerie van OCW en de eerder verkregen adviezen en het huidige beleid op het snijvlak van preventie en onderwijs besproken. Op basis van de adviezen is geconcludeerd dat de overwegingen van destijds nog steeds van toepassing zijn. Er wordt geen meerwaarde gezien in de invoering van een tbo-maatregel aanvullend op de reeds bestaande mogelijkheden om criminaliteit en recidive onder jongeren te voorkomen met behulp van het onderwijs.

C. Voortgang aanpak Outlaw Motorcycle Gangs

De integrale aanpak van Outlaw Motorcycle Gangs (OMG´s) is mede op verzoek van de toenmalige minister van Veiligheid en Justitie gestart in 2012. U werd vanaf dat moment jaarlijks geïnformeerd over de aanpak middels een voortgangsrapportage opgesteld door het Landelijk Strategisch Overleg integrale aanpak OMG's. Het Landelijk Strategisch Overleg (LSO) informeert en adviseert de Minister van JenV namens de samenwerkende partners die deelnemen aan de Regionale en Landelijke Informatie- en Expertise Centra (Belastingdienst Directie MKB en FIOD, politie, Openbaar Ministerie, lokaal bestuur, Koninklijke Marechaussee) in de aanpak van Outlaw Motorcycle Gangs.

Op advies van het LSO wordt de jaarlijkse voortgangsrapportage integrale aanpak OMG's vanaf heden niet meer opgemaakt en gepubliceerd. De voortgangsrapportage geeft namelijk op gedetailleerde wijze inzicht in de integrale aanpak van OMG's in Nederland en heeft een hoog informerend karakter. Het neveneffect is dat de voortgangsrapportage daarmee ook een educatief middel is voor OMG's om geïnformeerd te raken over het beeld (aantal groepen en subjecten) dat de overheid heeft van de OMG's, hoe de aanpak is vormgegeven en welk resultaat de aanpak heeft. De voortgangsrapportage geeft daarmee een groot tactisch inzicht en voordeel aan de OMG's, wat een onwenselijke situatie is. Er zal voortaan op hoofdlijnen worden gerapporteerd over de OMG-aanpak in het RIEC/LIEC jaarverslag, op eenzelfde wijze als andere Landelijke Fenomeentafels (LFT´s) die in 2020 zijn ingesteld bij de uitwerking van het Breed Offensief Tegen Ondermijning (BOTOC). Door voortaan in het RIEC/LIEC jaarverslag te rapporteren volgt de OMG-aanpak dezelfde verantwoordingslijn als andere LFT´s. Het LIEC coördineert de landelijke integrale aanpak van OMG´s en van de overige LFT's (voor nu nog beperkt tot de LFT

[5] Advies, gedateerd 6 november 2014, No.W03.14.0064/II.

Ondermijning in de Vastgoedketen; de werkwijze van de OMG-aanpak heeft het instellen van extra LFT's geïnspireerd).

D. Motie voor pilot voor impuls aan slimme beveiligingsoplossingen in het buitengebied

Tijdens de begrotingsbehandeling van november 2021 is door de leden Kuik en Michon-Derkzen een motie ingediend voor het geven van een impuls aan slimme beveiligingsoplossingen in het buitengebied middels een pilot vanuit het Platform Veilig Ondernemen (PVO). Met het PVO Brabant-Zeeland wordt uitvoering gegeven aan deze motie. Dit jaar inventariseert het genoemde PVO waar (agrarische) ondernemers in het buitengebied behoefte aan hebben en welke innovaties en slimme beveiligingsoplossingen hieraan kunnen bijdragen. Momenteel voeren zij gesprekken met publieke en private partners zoals politie, gemeenten, RIEC, TNO, agrarische ondernemers, Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), handhavers, Staatsbosbeheer en waterschappen, waarna uiterlijk in het voorjaar van 2023 een pilot wordt gestart.

E. Motie Michon-Derkzen/Mutluer over een gezamenlijke agenda van NSOC en de RIECs

Binnenkort bespreekt de directeur NSOC het actieplan met enkele burgemeesters en andere lokale partners om te verkennen hoe NSOC en de lokaal bestuurlijke aanpak elkaar kunnen versterken. In deze verkenning wordt ook de motie van leden Michon-Derkzen (VVD) en Mutluer (PvdA) betrokken waarin wordt verzocht om een gezamenlijke agenda van NSOC en de RIEC's .

F. onderwerp intragemeentelijke informatiedeling bij aanpak ondermijning

In mijn brief van 13 juli jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over een voorgenomen wijziging van het Model privacy protocol, Handleiding binnengemeentelijke gegevensuitwisseling ten behoeve van de bestrijding van ondermijning.[6] De aanleiding was mediaberichtgeving en Kamervragen over het feit dat woonwagenbewoners werden genoemd als personen die een relevant onderdeel kunnen zijn van een signaal van ondermijning. Aan de hand van het Mensenrechtelijk Toetsingskader van het College voor de Rechten van de Mens is breder gekeken naar het protocol.[7] Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen. [8] Eén wijziging houdt in dat bij de betreffende indicator de focus niet langer ligt op specifieke groepen personen (zoals woonwagenbewoners), maar – in algemene zin – op personen betrokken bij regionale thema's of handhavingsknelpunten. Welke dat zijn moet in de praktijk blijken en kan per regio verschillen. Deze wijziging is in het Strategisch Beraad Ondermijning op 21 september jl. afgestemd. Hiernaast zijn ook diverse andere indicatoren aangepast, voor zover die mogelijk een indirect onderscheid maakten tussen Nederlandse en in het buitenland gevestigde partijen. In beginsel is met name van belang dat als de herkomst van partijen en/of geldstromen niet of onvoldoende herleidbaar is, dat een indicatie van ondermijning kan zijn. Dat geldt zowel bij Nederlandse als buitenlandse partijen. Diverse indicatoren zijn aangepast om dit duidelijker naar voren te brengen. Ook zijn er een aantal geschrapt, omdat er geen goede onderbouwing voor handhaving meer bleek te zijn. Gemeenten zullen via het

[6] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 29911, nr. 361

[7] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 30 950, nr. 281. Het Mensenrechtelijk toetsingskader helpt overheidsinstanties te bepalen wanneer risicoprofielen leiden tot directe of indirecte discriminatie op grond van ras en/of nationaliteit.

[8] Model privacy protocol binnengemeentelijke gegevensdeling | Rapport | Rijksoverheid.nl

Centrum voor Criminaliteitspreventie op de hoogte worden gesteld van de wijzigingen.

G. Motie van der Graaf over de Bibob-vragenformulieren overzichtelijker, concreter en doeltreffender vormgegeven

In december 2019 heeft het lid van der Graaf een motie ingediend over het overzichtelijker, concreter en doeltreffender vormgeven van de Bibob-vragenformulieren. Tijdens de plenaire behandeling van de 2e tranche wetswijziging Bibob d.d. 24 maart verzocht het lid Bikker (ChristenUnie) mij uw Kamer in het najaar te informeren over de uitvoering van deze motie.

Er is samen met (een afvaardiging van) gemeenten, provincies, RIEC's en het Landelijk Bureau Bibob bezien hoe de Bibob-vragenformulieren overzichtelijker, concreter en doeltreffender vormgegeven kunnen worden. De afstemming hierover bleek echter complex en heeft daarom meer tijd gevergd dan aanvankelijk was gedacht. Uiteindelijk heeft dit er toe geleid dat de actualisatie en vereenvoudiging van de Regeling Bibob-formulieren nu zo goed als gereed is. Het streven is de geactualiseerde Regeling Bibob-formulieren deze maand voor advies naar de Autoriteit Persoonsgegevens te sturen. Het traject bevindt zich daarmee in de afrondende fase.

H. Moties over afpakken van crimineel vermogen

Tijdens het Wetgevingsoverleg Jaarverslag en slotwet Ministerie van Justitie en Veiligheid 2021 van 22 juni 2022 zijn onderstaande moties ingediend met betrekking tot afpakken van crimineel vermogen. Deze behandel ik in samenhang met de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer in het rapport Strafrechtelijk afpakken van crimineel vermogen[9].

- 36100-VI-11 Motie van de leden Ellian en Michon-Derkzen: Verzoekt de regering de door de Algemene Rekenkamer genoemde knelpunten voor het afpakken van criminele geldstromen op te lossen en de Kamer over de voortgang twee keer per jaar te informeren.
- 36100-VI-13 Motie van de leden Mutluer en Van Nispen: verzoekt de regering - met inachtneming van de mate van (in)effectiviteit van het huidig afpakbeleid - om een onafhankelijk extern onderzoek te laten houden naar hoe er substantieel meer crimineel vermogen kan worden afgepakt.
- 36100-VI-14 Motie van de leden Van Nispen en Michon-Derkzen: Verzoekt de regering ervoor te zorgen dat er ambitieuze doelstellingen komen op het gebied van het afpakken van crimineel vermogen, hierop regie te voeren en de Kamer hierover tweemaal per jaar te informeren.
- 36100-VI-15 Motie van de leden Van Nispen en Mutluer: verzoekt de regering, te laten onderzoeken, bijvoorbeeld door het onlangs ingestelde NSOC, hoe zo snel als mogelijk uitvoering gegeven kan worden aan het uitgangspunt dat van strafzaken waarmee geld verdiend is een afpakzaak gemaakt wordt.

<u>Resultaten van afpakbeleid</u>

Misdaad mag niet lonen. Het afpakken van financiële opbrengsten uit criminele activiteiten wordt ingezet om de met crimineel vermogen opgebouwde status af te

[9] Algemene Rekenkamer (2022). Strafrechtelijk afpakken van crimineel vermogen: Veel gezaaid en beperkt geoogst.

breken, de foute voorbeeldrol teniet te doen door bijvoorbeeld het in beslag nemen van luxegoederen, oneerlijke concurrentie tegen te gaan en te voorkomen dat crimineel geld wordt geïnvesteerd. Kortom, het rechtsherstel staat centraal bij het afpakken van crimineel vermogen. Het is daarom van belang om het succes van afpakbeleid niet alleen te baseren op het beslag- en incassoresultaat van de afpakketen. Beslag wordt ook gelegd ten behoeve van benadeelde partijen en slachtoffers. Dit is beslag dat nooit naar de staatskas vloeit en dus niet in het incassoresultaat is opgenomen, maar wel is weggenomen van de crimineel.

Per zaak beoordelen het OM en de opsporingsdiensten welke aanpak naar verwachting de grootste impact zal hebben, voor slachtoffers (in positieve zin) en voor verdachten (in negatieve zin). Dit kan ook resulteren in de keuze om geen ontnemingszaak te starten, maar bijvoorbeeld te focussen op fiscale vorderingen. Desalniettemin helpen financiële doelstellingen om meer crimineel vermogen te ontnemen, omdat deze doelstellingen zorgen voor meer aandacht voor afpakmogelijkheden bij de betrokken ketenpartners. De Algemene Rekenkamer adviseert mij om realistische doelen te stellen voor de afpakketen. Daarnaast roepen de leden Van Nispen en Michon-Derkzen in hun motie[10] op om ambitieuze doelstellingen voor afpakken te formuleren. Zeer binnenkort zal ik uw Kamer informeren over de thema's en afspraken in de volgende Veiligheidsagenda (looptijd 2023 t/m 2026) en over de werking ervan. In de nieuwe Veiligheidsagenda (2023 t/m 2026) worden opnieuw een aantal kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen opgenomen inzake de aanpak van criminele geldstromen. Er wordt ingezet op een stijgende lijn van 190 miljoen euro aan beslag in 2023 naar 220 miljoen euro in 2026. Aan de kwalitatieve kant zal worden gewerkt aan een landelijke standaard in voorbereidingsdocumenten voor ondermijningsonderzoeken. Dit moet leiden tot het maken van betere keuzes en een hogere kwaliteit van het financiële onderzoek. De afspraken zien op politie en zullen onder gezag van en in nauwe samenwerking met het Openbaar Ministerie worden uitgevoerd. In een separate brief, die ik vrijwel gelijktijdig met onderhavige verstuur, informeer ik uw Kamer over alle thema's en afspraken in de volgende Veiligheidsagenda (looptijd 2023 t/m 2026).[11]

<u>Monitor criminele geldstromen</u>
De Algemene Rekenkamer concludeerde in haar rapport over strafrechtelijk afpakken dat de gehanteerde definities en registraties van de verschillende ketenpartners niet (altijd) op elkaar aansluiten. Dit bemoeilijkt de monitoring in de keten. De Algemene Rekenkamer beveelt mij aan om de basis op orde te brengen, bijvoorbeeld door binnen de keten te werken met een uniform begrippenkader. Ook uit de recente evaluatie van de FATF komt als aanbeveling om duidelijke inzichtelijke statistieken over afpakresultaten te gaan bijhouden. Deze wens wordt tevens door de uw Kamer uitgesproken, meest recentelijk tijdens het wetgevingsoverleg over de jaarrekening van JenV op 22 juni jl. Een goede informatiepositie is immers essentieel voor het begrijpen en monitoren van beleid en voor de verantwoording van beleidskeuzes aan de samenleving en het parlement.

De afgelopen jaren is geprobeerd een integrale afpakmonitor op te zetten, met het doel meer inzicht te verkrijgen in integrale afpakresultaten (voortkomende uit

[10] 36100-VI-14

[11] De brief waar naar wordt verwezen, is gelijktijdig met deze brief aan de Tweede Kamer verstuurd.

strafrechtelijke, bestuurlijke en fiscale interventies). In 2022 is gebleken dat deze opdracht, die oorspronkelijk is vastgelegd in de Veiligheidsagenda 2019-2022, niet tot de gewenste resultaten leidt. Het genereren van een overzicht van resultaten van individuele organisaties, die verschillende afbakeningen, definities en registratiewijzen hanteren, draagt beperkt bij aan het verschaffen van inzicht. Beschikbare cijfers zijn niet aan elkaar te relateren en het opnemen van deze cijfers in één overzicht doet juist wel veronderstellen dat deze samenhang bestaat.

De behoefte aan statistieken en duiding beperkt zich niet tot afpakresultaten. Ook ten aanzien van de aanpak van witwassen roepen de Algemene Rekenkamer en de FATF op om registraties consistent en structureel te verzamelen en waar mogelijk te delen. Daarom ben ik voornemens om een monitor criminele geldstromen op te zetten, in samenwerking met het in ieder geval OM, de politie, de FIOD en het CJIB. Het opzetten van een dergelijke monitor heeft als voordeel dat het gesprek met en tussen ketenpartners duidelijker en inhoudelijker wordt, omdat geen discussie bestaat over de herkomst en afbakening van cijfers. Relevante cijfers kunnen periodiek en uniform worden aangeboden aan de Tweede Kamer. Omdat de uitvraag voor informatie zich beperkt tot één moment per jaar, worden de ketenpartners minimaal belast. Een eerste pilotversie van deze monitor met gegevens over 2021 moet in het voorjaar van 2023 gereed zijn. Voor relevante statistieken op het terrein van witwassen is dit proces al in gang gezet in het kader van de eerdergenoemde beleidsagenda aanpak witwassen. In het najaar van 2023 volgt een monitor criminele geldstromen met gegevens over 2022 en vanaf dat moment wordt de monitor jaarlijks in het najaar gevuld en gedeeld.

Inzicht in registratie en gedegen monitoring stellen mij tevens in staat om mijn regiefunctie binnen de afpakketen beter vorm te geven. Zoals ik reeds uitlegde in de bestuurlijke reactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer over strafrechtelijk afpakken, zijn mijn mogelijkheden om inhoudelijk te sturen op de afpakketen beperkt. Op basis van monitoring kan wel het gesprek tussen en met de ketenpartners worden gevoerd over zichtbare trends, waarom bepaalde ontwikkelingen zich voordoen en of de partners beschikken over de randvoorwaarden om hun taken uit te voeren en doelen te realiseren. Op deze wijze wordt vormgegeven aan de aanbeveling van de Algemene Rekenkamer, passend bij mijn ministeriële verantwoordelijkheid en binnen de kaders van de rechtstatelijke beginselen van machtenscheiding.

<u>Knelpunten signaleren</u>
De Algemene Rekenkamer heeft mij in haar rapport over strafrechtelijk afpakken aanbevolen om de afpakketen op de lange termijn te versterken door structurele problemen in kaart te brengen en aan te pakken. Deze aanbeveling bezie ik in samenhang met de moties van de leden Mutluer en Van Nispen om te (laten) onderzoeken hoe meer crimineel vermogen kan worden afgepakt en hoe van meer strafzaken een afpakzaak kan worden gemaakt[12].

Op 21 november 2022 organiseer ik een expertsessie criminele geldstromen en ga ik in gesprek met deskundigen uit het werkveld en uit de onderzoekswereld. Doel van deze sessie is in kaart brengen waar volgens de experts ruimte zit voor verbetering in de aanpak van criminele geldstromen, waar afpakken onderdeel

[12] 36100-VI-13; 36100-VI-15

van uitmaakt, en welke fenomenen aanvullend onderzoek behoeven. Op basis van de resultaten van deze expertsessie kan aanvullend onafhankelijk onderzoek worden gestart naar knelpunten en/of blinde vlekken. Tevens kan op basis van de uitkomsten van de expertsessie worden bezien of er binnen de keten structurele problemen bestaan die niet worden opgelost binnen reeds lopende trajecten.

I. Anoniem melden door notarissen

In het Commissiedebat juridische beroepsgroepen van 6 oktober jl. heeft de minister voor Rechtsbescherming toegezegd voor half november in te gaan op de vraag van het lid Van Nispen (SP) welke oplossing er is voor het veilig kunnen melden van ongebruikelijke transacties door notarissen, bijvoorbeeld door deze anoniem te melden. Hierbij doe ik deze toezegging gestand.

Met de SP-fractie ben ik van mening dat de veiligheid van melders van ongebruikelijke transacties belangrijk is. Dat heb ik meermaals benadrukt[13] en dat blijf ik ook nu doen. Het is ook daarom dat er verschillende maatregelen zijn getroffen om de veiligheid in het meldproces te waarborgen. Zo kan alleen de Financial Intelligence Unit (FIU)-Nederland meldingen van verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transacties van onder andere notarissen ontvangen en analyseren. Daaraan zijn strenge veiligheidsvoorschriften en een geheimhoudingplicht verbonden. Als zo'n melding verdacht wordt verklaard door het Hoofd van de FIU-Nederland en ter beschikking wordt gesteld aan opsporings- en veiligheidsdiensten, dan wordt alleen de bedrijfs- of kantoornaam van de melder opgenomen. De naam van de meldende persoon wordt dus niet verstrekt aan de opsporingsdiensten. Daarnaast is, ter uitvoering van een motie van de heer Van Nispen[14], in 2020 een extra maatregel getroffen: opsporingsdiensten nemen altijd contact op met de meldende instantie, in het geval het voornemen is om informatie over een verdacht verklaarde transactie van een kleine onderneming als bewijs toe te voegen in het strafdossier. Er wordt dan nagegaan of er voorstelbare of concrete dreigingsrisico's zijn. Daarbij wordt ook informatie die bekend is bij de opsporingsdiensten betrokken. Die informatie wordt verstrekt aan het Openbaar Ministerie. Deze instantie kan zo een goede afweging maken of er aanleiding is om informatie over de verdacht verklaarde transactie te anonimiseren in het strafdossier. De politie en de FIOD hebben op mijn verzoek bericht dat in 2021 geen contact is opgenomen met een kleine, meldingsplichtige onderneming. Dit omdat er (nog) geen voornemen is geweest om door de FIU-Nederland verdacht verklaarde transacties van een kleine onderneming toe te voegen als bewijs in het strafdossier. Verder kunnen melders uiteraard altijd zelf contact opnemen met de politie bij angst voor dreigingen. Dergelijke signalen worden zeer serieus opgepakt en ook doorgegeven aan het Openbaar Ministerie.

Het Openbaar Ministerie beschikt reeds over de bevoegdheid om gegevens in het strafdossier op individuele basis te anonimiseren. Dat is neergelegd in het Wetboek van Strafvordering. Het Openbaar Ministerie kan daartoe overgaan als de veiligheid van meldende instantie in het geding is. Het standaard anonimiseren van gegevens in het strafdossier door het Openbaar Ministerie of het anoniem melden van ongebruikelijke transacties acht ik niet wenselijk en noodzakelijk. Transparantie, herleidbaarheid en controle van informatie voor opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie en ook voor de verdediging van de

[13] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 29 911, nr. 348, bijlage monitoring betere waarborgen voor de veiligheid van de melder van een ongebruikelijke transactie.
[14] Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 31 753, nr. 212

verdachte en gerechtelijke instanties is een essentieel uitgangspunt voor ons rechtsstelsel. Een systeem van het standaard anonimiseren van gegevens draagt hieraan niet bij.
Op dit moment bezie ik met onder andere het Openbaar Ministerie en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie of er mogelijkheden zijn voor verdere verbetering van de veiligheid van en het gevoel van veiligheid bij melders. Over de uitkomst van die besprekingen zal ik uw Kamer nader berichten.

Directoraat-Generaal Ondermijning
DG Ondermijning

Datum
4 november 2022

Ons kenmerk
4278883

2. Wetgevingsoverzicht

Wetsvoorstel	Korte inhoudsindicatie	Stand van zaken
Gegevensverwerking samenwerkingsverbanden (WGS) (35 447)	Doel van het wetsvoorstel is om de effectiviteit te vergroten van de integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit, van risico's van inbreuken op de integriteit van het financiële stelsel, van witwas- of fraudeconstructies, van complexe problemen rond personen op het vlak van zorg en veiligheid, en van onder meer (andere) ernstige vormen van criminaliteit. In aanvulling op de AVG worden een aantal waarborgen vastgelegd voor een goede bescherming van de persoonsgegevens die door deze samenwerkingsverbanden worden verwerkt.	Het wetsvoorstel is aanhangig bij de Eerste Kamer.
Wijziging artikel 174a Gemeentewet (36 217)	Het wetsvoorstel voorziet in een sluitingsbevoegdheid bij het verstoren van de openbare orde in verband met het aantreffen van wapens of beschieten van een woning.	Het wetsvoorstel is aanhangig bij de Tweede Kamer.
Bestuurlijk verbod ondermijnende organisaties (35 079)	Initiatiefwetsvoorstel houdende regels over het bestuursrechtelijk verbieden van organisaties die een cultuur van wettelooshеid creëren, bevorderen of in stand houden. Het gaat om een bestuursrechtelijke verbodsbevoegdheid in aanvulling op de bestaande civielrechtelijke regeling in het BW.	Het wetsvoorstel is aanhangig bij de Eerste Kamer.
Versterking aanpak ondermijnende criminaliteit II (uitbreiding mogelijkheden afpakken)	Het wetsvoorstel bevat enkele onderwerpen met het oog op de versterking van het juridische instrumentarium om crimineel vermogen af te pakken. Dit betreft de volgende onderwerpen: (1) Uitbreiding van de bestraffingsmogelijkheden (verhoging boetecategorie en ruimere mogelijkheid om ontzetting van de in artikel 28, eerste lid, onder 1°, 2°, 4° en 5°, Sr vermelde rechten te kunnen	Het conceptwetsvoorstel wordt binnenkort behandeld in de Ministerraad. Het onderdeel van de non conviction based confiscation (NCBC) is opgenomen in een afzonderlijk wetsvoorstel confiscatie criminele goederen (zie hieronder).

	uitspreken) van strafbare feiten, waarvan een ondermijnend effect naar de samenleving uitgaat; (2) De mogelijkheid om de maatregel tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel hoofdelijk op te leggen; (3) De toedeling van omvangrijke en complexe strafzaken aan het gerecht dat daarvoor het meest aangewezen is; (4) Het op verzoek van de Financiële inlichtingen eenheid door een bank tijdelijk aanhouden van de uitvoering van een financiële transactie om te voorkomen dat crimineel geld wordt weggesluisd voordat beslag kan worden gelegd in het belang van de strafvordering; (5) Wijziging van de wrakingsregelingen in strafprocesrecht (Sv), bestuursrecht (Awb) en burgerlijk recht (Rv).	
Confiscatie criminele goederen	Het wetsvoorstel bevat de bevoegdheid voor het Openbaar Ministerie tot het indienen van een verzoek tot confiscatie (verval aan de staat) van goederen met een waarde van tenminste 25.000 euro, die geheel of ten dele afkomstig zijn van of uit de baten van enig misdrijf.	Het conceptwetsvoorstel wordt binnenkort behandeld in de Ministerraad.
Aanpassing Besluit videoconferentie	Wijziging van het Besluit videoconferentie, zodat de rechter zonder instemming van verdachte of raadsman kan beslissen tot de toepassing van een videoconferentie in het bijzondere belang van de beveiliging van het vervoer van de verdachte naar en van de zitting (thans alleen in het bijzondere belang van beveiliging van de zitting). Dit vormt onderdeel van het pakket van maatregelen m.b.t. berechting en detentie van verdachten van georganiseerde criminaliteit, dat in november 2021 aan de Tweede Kamer is voorgelegd	Het ontwerpbesluit is voor advies voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State.

	(Kamerstukken II 2021/22, 29911, nr. 339).	
Toezeggingen aan getuigen	In voorbereiding is een beleidsbrief aan de Tweede Kamer, waarin de voornemens tot verbetering van de wettelijke regeling inzake toezeggingen aan getuigen (ook wel: de 'kroongetuigenregeling') worden geschetst. Bij de uitwerking is betrokken het internationaal vergelijkend onderzoek naar toezeggingen aan getuigen in strafzaken in vier landen. Bij de uitwerking is tevens betrokken het arrest van de Hoge Raad in de strafzaak Passage (april 2019).	De beleidsbrief wordt binnenkort aan de Tweede Kamer gezonden.
Aanpassing Opiumwet in verband met NPS (nieuwe psycho actieve stoffen) (36 159) VWS & JenV	Het wetsvoorstel van de staatssecretaris van VWS en de Minister van JenV voorziet in de mogelijkheid van strafbaarstelling van de productie van en de handel in stofgroepen strafbaar kunnen worden gesteld, die dienen als basis voor NPS.	Het wetsvoorstel is aanhangig bij de Tweede Kamer.
Plan van aanpak witwassen FIN & JenV	Het wetvoorstel van de Minister van Financiën en de Minister van JenV bevat de volgende onderwerpen: - een verbod op contante betalingen vanaf 3.000 euro voor beroeps- of bedrijfsmatig handelaren in goederen; - de vereenvoudiging van de gegevensuitwisseling tussen Wwft-instellingen van dezelfde categorie bij een hoger risico op witwassen of terrorismefinanciering ; - de mogelijkheid van het inrichten van een gezamenlijke voorziening door de banken ten behoeve van het monitoren en melden van transacties; - de verduidelijking van het gebruik van bijzondere categorieën persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard; - de verhoogde integriteit van de trustsector.	Het wetsvoorstel is aanhangig bij de Tweede Kamer.

Transparantie maatschappelijke organisaties (35 646)	Het wetvoorstel bevat onder meer de verplichting om een balans en een staat van baten en lasten van stichtingen te deponeren bij de Kamer van Koophandel. Er is een Nota van Wijziging in voorbereiding om n.a.v. de motie Becker c.s. en de kabinetsreactie op de POCOB te voorzien in een handhavingsinstrumentarium. Doel is om maatschappelijke organisaties die de democratische rechtsstaat ondermijnen financieel te kunnen treffen.	Het wetsvoorstel is aanhangig bij de Tweede Kamer.
Aanpassing Penitentiaire beginselenwet	Het wetsvoorstel verruimt de mogelijkheden voor de Minister voor Rechtsbescherming om beperkingen op te leggen aan gedetineerden, zoals het verbieden van bepaalde communicatiemogelijkheden of contacten, in het belang van de openbare orde of veiligheid of ter voorkoming van ernstige misdrijven buiten de inrichting.	Een conceptwetsvoorstel is in voorbereiding.

Directoraat-Generaal Ondermijning
DG Ondermijning

Datum
4 november 2022

Ons kenmerk
4278883